

PROGRAM činnosti Slovenskej asociácie športu na školách na roky 2017 – 2020.

Hodnotenie 25. ročnej cesty

Dvadsaťpäť rokov budovaný systém školských športových súťaží a ďalších podujatí v oblasti školského športu na Slovensku je kvalitný a zmysluplný. Nielenže šírkou svojho záberu prekonal všetky doterajšie systémy školského športu (vrátane Pionierskej športovej ligy), ale bez zveličovania ho možno označiť za jeden z najkomplexnejších a najprepracovanejších v Európe. Je rešpektovaný doma a uznávaný aj v zahraničí.

1. Obsahuje niekoľko desiatok **športových súťaží a iných pohybových alebo s pohybom či športom súvisiacich aktivít**, ktoré ponúkali žiakom základných a stredných škôl možnosť širokého výberu. Ekonomické limity prirodzeným spôsobom umožňovali ich selektovať na kategórie podľa záujmu. Sú medzi nimi športy klasické i netradičné, na Slovensku rozšírené (i úspešné), ale aj novinky z iných krajín, športy v rámci učebných osnov i nad ich rámec.
2. Športové súťaže už do vzniku systému (1991/1992) sú úzko **prepojené na kultúru, vzdelávanie a výchovu** presne v súlade so stratégiou Európskej komisie (slovenská Kalokagatia v roku 1991, projekt Európskej komisie EYES v roku 2004)
Osobitne v tejto súvislosti treba spomenúť
 - Školskú cenu Fair play
 - výtvarné a literárne súťaže s olympijskou tematikou

- vedomostné kvízy o olympizme
 - protidrogové a protidopingové, ale aj enviromentálne aktivity informačno-vzdelávacieho a metodického charakteru
 - popularizáciu športu a olympizmu metódou pozitívneho príkladu významných osobností slovenského športu a olympizmu (Moja najkrajšia spomienka, Zo školských lavíc do reprezentácie).
3. Vrcholom „olympijskej pyramídy“ a pýchou mládežníckeho športu na Slovensku sa stala **olympiáda detí a mládeže KALOKAGATIA**, ktorú bývalý prezident MOV J. Rogge v roku 2000 nazval „klenotom slovenského olympijského hnutia“ (v Trnave pri slávnostnom otvorení). O jej význame svedčí aj to, že v roku 1994 bola Kalokagatia ako jedno z desiatich podujatí na svete pod patronátom MOV a v roku 2001 prijal v Lausanne zástupcov (účastníkov) Kalokagatie vtedajší prezident MOV J. A. Samaranch. Od roku 1998 sa organizuje aj Zimná Kalokagatia a roku 2007 aj „dvojča“ Kalokagatie – olympiáda stredoškolákov SR – Gaudeamus Igitur.
 4. Súťažný systém je úzko prepojený na celý komplex **motivačných prvkov**, ktoré sa postupne stali neoddeliteľnou súčasťou školského športu na Slovensku.
 - celoštátna súťaž aktivity základných a stredných škôl SR pod názvom **ŠKOLA ROKA**
 - systém oceňovania pedagógov (strieborná a zlatá medaila I. B. Zocha a najvyššie vyznamenanie Krištáľové krídlo I. B. Zocha).
 - anketa o najúspešnejšieho školského športovca
 - Olympiáda školských zamestnancov (v spolupráci so školskými odbormi). Od roku 1997 sa uskutočnilo 13 ročníkov. Po niekoľkoročnej pauze v júni 2016 sa v Dunajskej Strede konal jej 14. ročník.
 5. Dobre fungujúci **systém informácií a metodiky** najmä prostredníctvom webovej stránky a populárneho printového periodika Rio de Janeiro2016 (predtým Atlanta 1996, Sydney 2000, Atény 2004, Peking 2008, Londýn 2012 – vždy podľa miesta konania najbližších letných OH).
 6. Úzke prepojenie na **medzinárodnú organizáciu školského športu – ISF**, ale aj líderská pozícia SAŠŠ v rámci organizácii školského športu krajín V4. V tomto rámci sa začalo s realizáciou koncepcie medzinárodnej ligy. Jej prototypom bolo aj historicky prvé medzištátne stretnutie školákov medzi Slovenskou republikou a Českou republikou vo florbale.

VÍZIA ROZVOJA ŠKOLSKÉHO ŠPORTU do roku 2020.

Napriek dosiahnutým výsledkom a úspechom nemožno zostať stáť na jednom mieste. Vedecko-technický pokrok i so svojimi negatívnymi dôsledkami na zdravotný stav obyvateľstva pokračuje tempom, na ktorý súčasný stav športu na Slovensku (vrátane toho školského) nestačí reagovať. Na rôznych úrovniach sa síce prijímajú rôzne opatrenia, no tieto akoby vždy boli krok pozadu, za potrebami a spoločenskou objednávkou. Viaceré naliehavé úlohy sa síce dostávajú medzi ťažiskové predsavzatia športových subjektov, no ich obsah ani zďaleka nekorešponduje s konkrétnymi spôsobmi ich naplnenia. Aj preto sa často dostávajú do roviny klišé.

Nachádzame sa v období, v ktorom uzatvárame štvrtstoročnicu svojej činnosti a pred nami je ďalší cyklus. A to je príležitosť zamýšľať sa nad krokmi, ktoré nám môžu posunúť dopredu a našu činnosť zosúladiť s objektívnymi spoločenskými potrebami. **Námety, ktoré predkladáme k diskusii nie sú určené na jeden školský rok a sú podmienené vytváraním adekvátnych podmienok.** Bude preto treba presvedčiť kompetentných o ich správnosti a zmysluplnosti, získať ich podporu – morálnu, ale aj personálnu a materiálnu – finančnú. Na základe toho odporúčame sústrediť pozornosť na:

A: ŠPORT PRE VŠETKÝCH

Cieľ: postupne zvyšovať počet reálne športujúcich detí a mládeže tak, aby v priebehu nasledujúceho štvorročného cyklu ich percento stúplo zo súčasných približne 15 – 20% na minimálne 40 – 50 %.

K tomu je potrebné:

- a) Využiť možnosti „Kalendára“ a postupne doň zaradiť ďalšie súťaže, najmä pre nižšie vekové kategórie na spôsob vybijanej pre najmenších

- b) V systéme školských športových súťaží vytvoriť časový priestor k organizovaniu školských líg - medzitriednych v školách, medziškolských v obciach a mestách (prípadne v okresoch). Spolupracovať pritom so subjektmi národných športových zväzov, športovými klubmi či telovýchovnými jednotami.

c) Vyhlasať celoštátne aktivity v nenáročných, ale aj v netradičných športových disciplínach. Efektívnosť týchto ponúk zvýrazniť pozitívnou kampanou i s pomocou celoštátnych médií na spôsob niekdajšieho „Pohára ČS rozhlasu“.

Námety:

- Školské dni športu I. (jeseň)
- Školské dni športu II. (jar)
- Týždeň olympijských aktivít
- Deň chôdze, Deň bicykla, Celoštátny discokilometer, Deň výzvy, Plavecká (bežecká, korčuliarska a pod.) štafeta, turistické kilometre.

d) Elektronickou formou osloviť jednotlivcov a menšie skupiny ich pozvaním do **korešpondenčných súťaží** na spôsob niekdajšej „Ligy 100“ – v behu, korčuľovaní na kolieskových korčuľoch či turistike, prostredníctvom ktorej riešiť aj tematické aktivity spojené s environmentálnou výchovou, poznávaním histórie a pod..

e) Sústrediť pozornosť na využitie **potenciálu voľného času**

- vo zvýšenej miere organizovať školské športové súťaže a ďalšie aktivity v mimovyučovacom čase (riešiť odmeňovanie učiteľov).
- v prázdninovom období organizovať podujatia *súťažného charakteru* na spôsob už osvedčeného „prázdninového futbalového turnaja“ s celoštátnym vyvrcholením na konci augusta resp. začiatku septembra.

Nesúťažné podujatia akými sú napríklad kempy – špecializované či všeobecné.

B. VÝKONNOSTNÝ ŠPORT a výber talentov

Cieľ: výraznejšie prispievať k zvyšovaniu majstrovstva športujúcich školákov.

K tomu je potrebné:

a) Rozširovať výkonnostnú základňu školskými ligami na úrovni škôl, obcí a miest. (opäť miesto spolupracovať so subjektmi národných športových zväzov, športovými klubmi či telovýchovnými jednotami).

b) Zvyšovať športovú úroveň najmä centrálnych finále, hľadáním a skúšaním optimálnych hracích systémov.

c) K zvyšovaniu výkonnosti pokračovať v budovaní medzinárodnej nadstavby – okrem súťaží v rámci ISF, posúvať dopredu najmä projekt Medzinárodnej ligy V4 (aj ďalšie krajiny osloviť).

C. VÝCHOVA A VZDELÁVANIE – Program olympijskej výchovy

K splneniu cieľov POSOLSTVA Slovenskej mládeže olympijskému Tokiu 2020 Slovenská asociácia športu na školách spolu s o.r. Kalokagatia na Slovensku pripravili:

a) Výchovno – vzdelávacie ponuky

1. *Veľký olympijský kvíz* – zameraný na objasňovanie základných pojmov a symbolov olympizmu, spoznávanie histórie olympijského hnutia – medzinárodného i slovenského, približovanie života a práce významných osobností svetového a slovenského olympizmu, predstavovanie vynikajúcich svetových športovcov, ale aj osobností slovenského športu a olympizmu.

Veľký olympijský kvíz (v elektronickej podobe) má štyri ročníky, v každom ročníku päť kôl. Zo správnych odpovedí ľudí v každom kole vyžrebovaných určený počet lúštitel'ov a na konci každého ročníka budú odmenení celkovo najúspešnejší jednotlivci. Podmienky každého ročníka budú zverejnené vždy do 30.septembra.

2. *Na olympijskej vlne* – pravidelná rubrika v periodiku SAŠŠ a Kalokagatia na Slovensku (TOKIO 2020). Obsahuje príspevky súvisiace s jednotlivými kolami Veľkého olympijského kvízu, aktuálne informácie zo súčasného diania v olympijskom hnutí, zaujímavé rozhovory s osobnosťami slovenského športu a olympizmu, ale aj aktuality z oblasti fair play či boja proti drogám a dopingu.

3. *Kultúrno-umelecké súťaže Kalokagatie a Gaudeamus Igitur*

Vo výtvarnom prejave (Výtvarná liga o memoriál Heleny Kociánovej), vlastnej literárnej tvorbe, v súťaži školských časopisov, foto a video – pre žiakov materských, základných a stredných škôl. Podmienky kultúrno-umeleckých súťaží Kalokagatie

budú zverejňované každoročne do 31.októbra a budú orientované k mládežníckym olympiádam Kalokagatia a Gaudeamus igitur.

4. *Celoštátna (virtuálna) konferencia* k aktuálnym otázkam olympizmu v podmienkach školstva sa Slovensku – vždy ku koncu školského roku.

b) V duchu fair play

1. *Školská cena fair play* – jej laureáti budú vyhlasovaní v dvojročných intervaloch – vždy v roku konania detskej olympiády Kalokagatia. Udeľuje sa za konkrétne činy, ale aj za celoživotné pedagogické pôsobenie sprevádzané fair play postojmi a činmi. Najhodnotnejšie návrhy budú navrhnuté na ocenenie Slovenskému olympijskému výboru.
2. *Kolektív fair play* – titul získajú kolektívy škôl súťažiacich v kolektívnych športoch školských športových súťaží, ktoré celú súťaž bežného ročníka absolvujú bez porušenia zásad čistej hry (bez hrubosti, vulgárnosti, použitia služieb „čierneho“ hráča a podobne). Prihlásené družstvá obdržia pre svojho kapitána pásku Fair play, ktorá bude vyjadrovať skutočnosť, že sa družstvo uchádza o tento titul. Ten mu bude udelený po skončení súťaže a ocenený kolektív bude zverejnený v zozname na webovej stránke SAŠŠ.

c) Stretnutia s osobnosťami – Príklady priťahujú

1. *Moja najkrajšia spomienka* - pokračovanie „nekonečného seriálu“, v ktorom sa žiaci obracajú na osobnosti športu a olympizmu. Predpokladá sa, že odpoveď bude doplnená suvenírom viažucim sa na konkrétnu spomienku osobnosti. Na záver cyklu bude zo získaných predmetov inštalovaná výstava. V prípade dostatočného množstva suvenírov môžu byť výstavy vo všetkých krajoch.
2. *Môj obľúbený športovec* – každoročná anketa určená pre žiakov základných a stredných škôl v SR. Jej zámerom je zistiť trend rastu (poklesu) popularity súčasných či bývalých reprezentantov medzi mládežou.

D. VYTVÁRANIE PODMIENOK PRE NAPLENIE ČINNOSTI SAŠŠ na roky 2017 – 2020.

V oblasti riadenia

- dobudovať štruktúru organizácie najmä prostredníctvom školských klubov SAŠŠ tak, aby do roku 2020 pracovali vo všetkých krajoch a okresoch v SR.
- zefektívniť činnosť najvyššieho výkonného orgánu SAŠŠ (predsedníctva) predovšetkým skvalitnením koncepcnosti, kontrolno-poznávacej činnosti, osobného kontaktu s hnutím, no najmä zvýšením aktivity jednotlivých členov.
- po splnení požadovaných podmienok sa pokúsiť o získanie pozície Národnej športovej organizácie.

V medzinárodnej oblasti

- spracovať a sprísniť kritériá účasti slovenskej športovej reprezentácie na MŠM ISF. Cieľavedome vyberať vedúcich výprav
- vytypovať kandidátov do orgánov ISF, cieľavedome ich pripravovať do funkcie a presadzovať ich zvolenie.
- na diplomatickom poli sa uchádzať o zorganizovanie niektorého z podujatí v rámci ISF (zasadnutie Exekutívy, resp. organizácia MŠM ISF)
- iniciovať stretnutie zástupcov školského športu krajín V 4, k pokračovaniu medzinárodnej ligy

V oblasti posilňovania motivačných prvkov

- aktualizovať kritériá súťaže aktivity škôl „ŠKOLA ROKA“, kritériá prispôbiť aktuálnym prioritám.
- pokračovať v organizovaní Olympiády školských pracovníkov, nadviazať spoluprácu s učiteľskými odbormi, zabezpečiť zahraničnú účasť
- pokračovať v budovaní Siene Slávy, túto každoročne dopĺňať o nové návrhy
- pokračovať v spracovávaní histórie do roku 2020

V oblasti financovania

- konzultovať možnosti financovania dlhodobých projektov v dlhodobom programe SAŠŠ

- vytvoriť marketingovú komisiu s cieľom budovať vzťahy s novými partnermi

V oblasti propagácie

- pokračovať vo vydávaní elektronického periodika TOKYO, vytvoriť redakčnú radu, okrem príspevkov informačného charakteru sústrediť pozornosť na metodickú činnosť, s využívaním metódy pozitívneho príkladu.
- vytvorením propagačnej komisie usilovať o výraznejšiu propagáciu v centrálnych médiách

Návrh spracoval: Anton Javorka, čestný predseda SAŠŠ

Konzultant: Andrea Ristová, generálny sekretár SAŠŠ